

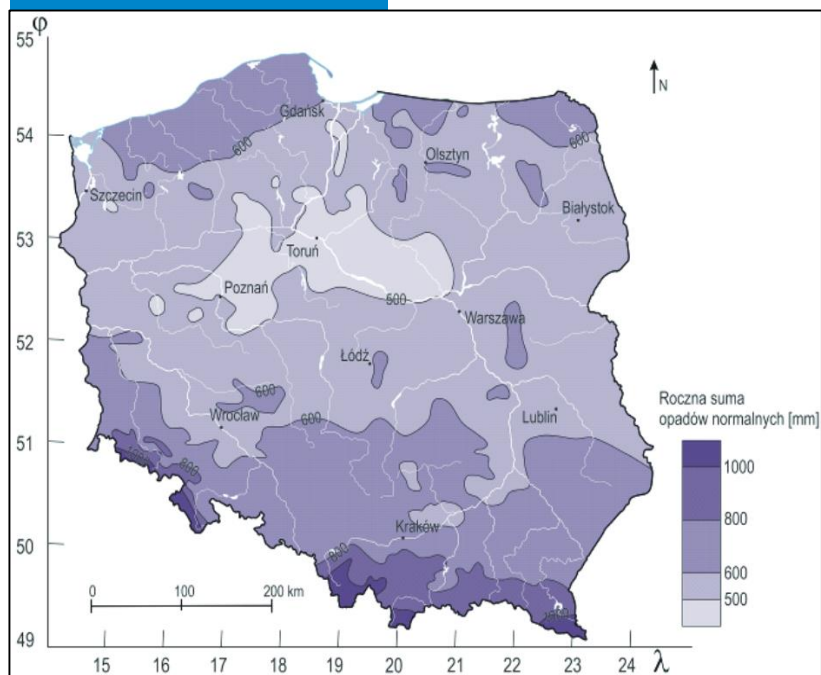
Zasoby wodne Polski i gospodarka wodna w perspektywie do 2030 r.

Dr inż. Małgorzata Bogucka-Szymalska

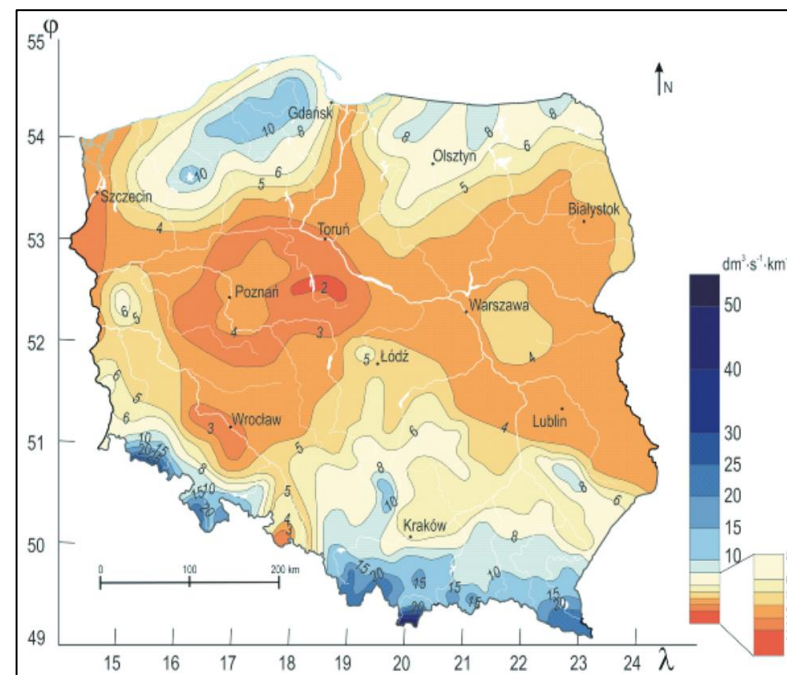
Zastępca Dyrektora Departamentu Gospodarki Wodnej i Żeglugi Śródlądowej
Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej

9 maja 2019 r.
Leszno

Zasoby wód powierzchniowych w Polsce

Zróżnicowanie przestrzenne rocznej sumy opadów normalnych w wieloleciu 1951-2005 (źródło: Gutry-Korycka i in. 2014 za Jaworska i in. 2008)

Średni odpływ jednostkowy w latach 1951-2000 określający wielkość i zróżnicowanie przestrzenne zasobów wodnych Polski (źródło: Gutry-Korycka i in. 2014 za Jokiel 2004)

Zasoby wód powierzchniowych w Polsce

- Niekorzystne warunki klimatyczne i hydrologiczne
- Średnia ilość wody na jednego mieszkańca na rok wynosi ok. 1800 m³ tj. 3 razy mniej niż średnia w Europie i 4,5 razy mniej niż średnia wartość światowa
- Duża zmienność sezonowa i wieloletnia składowych bilansu wodnego oraz duże ich zróżnicowanie przestrzenne

ZASOBY WODNE POLSKI SĄ BARDZO MAŁE

Rodzaje odnawialnych zasobów	Objętość [km ³]	Warstwa wody [mm]	Udział w zasobach całkowitych [%]
Opady atmosferyczne (1951-2005)	196,0	626,9	-
Dopływ spoza granic kraju	7,7	24,6	12,6
Odptyw do krajów sąsiednich	2,8	8,1	4,3
Zasoby całkowite (wód płynących)	61,6	195,7	100,0
w tym zasoby własne	53,9	175,2	87,4

Zasoby wód podziemnych w Polsce

Zasoby zwykłych wód podziemnych dostępne do zagospodarowania dla obszaru całego kraju wynoszą, wg stanu rozpoznania na dzień 31 grudnia 2017 r., około **12,73 km³/rok** (ok. 35 mln m³/dobę). Na ich całkowitą wartość składają się:

- 9,82 km³/rok (ok. 27 mln m³/dobę) zasobów dyspozycyjnych dla obszarów o powierzchni stanowiącej łącznie ok. o 80% powierzchni Polski;
- 2,91 km³/rok (ok. 8 mln m³/dobę) zasobów perspektywicznych, oszacowanych jako zasoby perspektywiczne dla pozostałej części kraju (ok. 20% powierzchni Polski), do czasu udokumentowania na tych obszarach zasobów dyspozycyjnych.

Pobór wód

Pobór wód w 2016 r. = 10 581,4 mln m³:

- 83,6% pobór wód powierzchniowych;
- 15,9% pobór wód podziemnych.

Pobór wód na potrzeby ludności i gospodarki:

- 70,8% - cele produkcyjne;
- 19,3 % - cele eksploatacji sieci wodociągowych;
- 9,9 % - nawodnienie w rolnictwie i leśnictwie oraz napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych.

Pobór wody na cele produkcyjne:

- 96,5 % - wody powierzchniowe;
- 2,8% - wody podziemne;
- 0,7% - odwadniane zakłady górnicze i obiekty budowlane.

Pobór na cele eksploatacji sieci wodociągowych:

- 72% - wody podziemne;
- 28% - wody powierzchniowe.

Cele zrównoważonego rozwoju

2 ZERO
GŁODU

6 CZYSTA WODA
I WARUNKI
SANITARNE

11 ZRÓWNOWAŻONE
MIASTA
I SPOŁECZNOŚCI

12 ODPOWIEDZIALNA
KONSUMPCJA
I PRODUKCJA

13 DZIAŁANIA
W DZIEDZINIE
KLIMATU

14 ŻYCIE
POD WODĄ

15 ŻYCIE
NA LĄDZIE

Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi

Nadrzędny cel - zarządzanie zasobami naturalnymi (w tym zasobami wodnymi) zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju na potrzeby człowieka i gospodarki;

Zrównoważona gospodarka zasobami wodnymi powinna zaspokoić potrzeby w różnych dziedzinach życia m.in. zaopatrzenie w wodę, odprowadzenie ścieków, wykorzystanie zasobów wodnych w celach żeglugowych, energetycznych, rolniczych, rybackich i turystycznych a także zapewnić odpowiednią ochronę przed powodzią i skutkami suszy.

Gospodarka wodna w perspektywie do 2030 r.

Polityka ekologiczna państwa 2030 (PEP2030) - cele

Najważniejsze trendy w obszarze środowiska

Przybierający na znaczeniu negatywny wpływ środowiska na zdrowie człowieka

Zwiększająca się konkurencja o zasoby

Rosnąca presja na ekosystemy

Nasilające się skutki zmian klimatu

Wyczerpywanie się dotychczasowych źródeł finansowania ochrony środowiska

Cel główny: **Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców (SOR)**

Cel szczegółowy I: **Środowisko i zdrowie.** Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Cel szczegółowy II: **Środowisko i gospodarka.** Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

Cel szczegółowy III: **Środowisko i klimat.** Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych

Cele horyzontalne: **Środowisko i edukacja.** Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa.

Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska

Gospodarka wodna w perspektywie do 2030 r.

Kierunki interwencji PEP2030

Cel I: Środowisko i zdrowie

Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód

Cel II: Środowisko i gospodarka

Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona i poprawianie stanu różnorodności biologicznej i krajobrazu

Cel III: Środowisko i klimat

Przeciwdziałanie zmianom klimatu
Adaptacja do zmian klimatu oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych

Gospodarka wodna w perspektywie do 2030 r.

Zrównoważone gospodarowanie wodami,
w tym zapewnienie dostępu do czystej wody
dla społeczeństwa i gospodarki oraz
osiągnięcie dobrego stanu wód

- gospodarowanie wodami musi odbywać się zgodnie z zasadą zwrotu kosztów za usługi wodne przy uwzględnieniu zasady „zanieczyszczający płaci”;
- wdrożenie jednolitej struktury zarządzania gospodarką wodną w układzie zlewniowym, odpowiedzialnej za wszystkie działania związane z wodą, w tym przede wszystkim za ochronę przed powodzią i suszą, jak również zaopatrzenie w wodę o odpowiedniej jakości i odprowadzenie ścieków;
- opracowanie i aktualizacja dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami oraz monitoring;
- działania obejmujące kształtowanie krajobrazów sprzyjających zatrzymywaniu wody i ochronę wód morskich.

Gospodarka wodna w perspektywie do 2030 r.

Adaptacja do zmian klimatu

- opracowanie i wdrożenie dokumentów strategicznych/planistycznych w zakresie gospodarowania wodami, wsparcie opracowania, budowa niezbędnej infrastruktury przeciwpowodziowej i obiektów małej retencji, tam gdzie to uzasadnione ekonomicznie, ekologicznie oraz społecznie – renaturyzacji rzek i ich dolin, renaturyzacji mokradeł oraz realizacja inwestycji mających na celu ochronę wybrzeża, połączonych z renaturyzacją wybranych fragmentów wybrzeża wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione, celowe i możliwe, oraz rozwoju zielonej i niebieskiej infrastruktury na terenach zurbanizowanych;
- działania ukierunkowane będą również na zarządzanie wodami opadowymi na obszarach zurbanizowanych poprzez różne formy retencji i rozwój infrastruktury zieleni, rozwój zielonej i błękitnej infrastruktury obszarów zurbanizowanych, ograniczenie zajmowania gruntów oraz zasklepiania gleby,

Gospodarka wodna w perspektywie do 2030 r.

Działania i zadania PEP2030

Do każdego kierunku interwencji poszczególne działania np. w ramach: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód są następujące działania:

- Do 2025 r. - utworzenie i rozwój jednolitej struktury zarządzania gospodarką wodną w układzie zlewniowym, odpowiedzialnej za wszystkie działania związane z wodą, w tym przede wszystkim w zakresie ochrony przed powodzią i suszą (SOR);
- Do 2020 r. - Utworzenie mechanizmów prawno-finansowych sprzyjających racjonalnemu wykorzystaniu zasobów wodnych i wdrażaniu wodooszczędnych technologii (SOR);
- Do 2021 r. - Budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków na podstawie zaktualizowanego Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych (AKPOŚK) (SOR);
- Do 2030 r. - Kontynuowanie budowy i modernizacji oczyszczalni ścieków na podstawie zaktualizowanego Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych;
- Do 2021 r. - Wdrażanie aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy i aktualizacji programu wodno-środowiskowego kraju oraz realizacja prac na potrzeby kolejnej aktualizacji planów w roku 2021 (SOR);
- Do 2030 r. - Wdrażanie II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy i aktualizacji programu wodno-środowiskowego kraju oraz realizacja prac na potrzeby kolejnej (III) aktualizacji tych dokumentów w roku 2027 (SOR);
- Do 2020 r. - Proekologiczne zarządzanie lokalnymi zasobami wodnymi, obejmujące także kształtowanie krajobrazów sprzyjających zatrzymywaniu wody (SOR);
- Do 2030 r. - Działania informacyjno-edukacyjne w zakresie upowszechniania przyjaznych środowisku sposobów przechowywania i stosowania nawozów, w tym realizacja działań mających na celu racjonalną gospodarkę nawozową (SOR);
- Do 2020 r. (do 2030 r.) - Opracowanie mapy dyspozycyjnych zasobów wodnych do wykorzystania przez ludność, przemysł, rolnictwo i inne gałęzie gospodarki oraz zasad ich aktualizacji w oparciu o bilanse zasobów wód powierzchniowych oraz wód podziemnych (SOR)
- Do 2030 r. - Ochrona wód morskich;
- Do 2030 r. - Zapewnienie ochrony społeczeństwa i gospodarki przed nieuzasadnionym wzrostem cen wody.

Małe zasoby wodne Polski

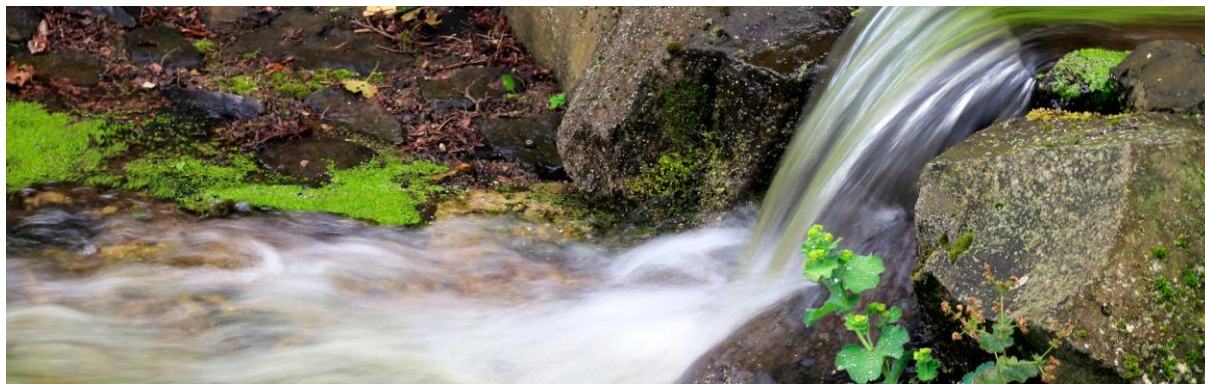
Polska jest w grupie państw, którym grozi deficyt wody

Priorytety PEP2030

Wdrożenie nowoczesnego systemu zarządzania zasobami wodnymi i ryzykiem powodziowym

– poprzez zarządzanie zlewniowe realizacja zadań w zakresie: sprawowania praw właścicielskich w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa, zachowania i poprawy stanu wód i niedopuszczania do ich pogarszania, poprawy bezpieczeństwa powodziowego, w tym kontynuacja prac związanych z opracowaniem projektów dokumentów planistycznych wynikających z konieczności wdrażania Dyrektywy Powodziowej i ustawy Prawo wodne, zapobiegania skutkom suszy oraz wspieranie gminy w zapewnieniu wody na potrzeby ludności i gospodarki.

Zadania w zakresie ochrony wszystkich kategorii wód – rzek, jezior, wód przejściowych, przybrzeżnych, morskich i wód podziemnych oraz kontroli zanieczyszczeń poprzez opracowywane przez Wody Polskie dokumenty planistyczne wynikające z konieczności wdrażania dyrektywy 2000/60/WE (Ramowej Dyrektywy Wodnej) oraz dyrektywy 2008/56/WE (dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej), w szczególności programy działań zmierzające do utrzymania lub poprawy stanu wód, w tym morskich.

Dziękuję za uwagę

www.mgm.gov.pl
facebook.com/mgmizs
twitter.com/mgmizs_gov_pl